Ветеринарія

УДК: 619:616.98(477.42)

О.Є. Галатюк
д. вет. н.
Р.М. Айшпур
студент
Державний агроекологічний університет

ЕПІЗООТИЧНА СИТУАЦІЯ ЩОДО ЛЕПТОСПІРОЗУ СВИНЕЙ ТА ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ В ХМЕЛЬНИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Вивчено поширення лептоспірозу і етіологічний спектр лептоспір у великої рогатої худоби і свиней в господарствах Хмельницької області. Встановлено, що у 59,17% випадків худоба інфікована L. sejro, в 8,68% – L. grippotyphosa, в 5,37% – L. haebdomatis і у 26,77% були антитіла до декількох серогруп лептоспір. Захворювання у свиней зумовлюють L. pomona і L. icterohaemorrhagiae. Регулярна вакцинація свиней з інтервалом 6 місяців першим варіантом вакцини та санація організму стрептоміцином дозволили оздоровити господарства області щодо лептоспіроз.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень

Лептоспіроз – інфекційне природно-вогнищеве зооантропонозне захворювання тварин та людини, яке характеризується короткочасною лихоманкою, явищами анемії, жовтяничним забарвленням, некрозами слизових оболонок і шкіри, кривавою сечею, атонією шлунково-кишкового тракту, схудненням та абортами [2,7–10]. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, лептоспіроз віднесено до п'яти хвороб, що є найбільш небезпечними для людства [3,8–10]. Останніми роками в Україні відмічається тенденція до зростання захворюваності на лептоспіроз серед тварин різних видів. Так, щорічно реєструється близько тисячі випадків захворювання людей на лептоспіроз, що нерідко закінчується смертю. Лептоспіроз тварин дуже поширений в різних регіонах України, де захворювання зумовлюють різні серогрупи лептоспір [1,4,5]. Для того, щоб правильно організувати лікувальні та профілактичні заходи, необхідно знати етіологічну структуру лептоспір в господарстві, яка може змінюватись. Тому в господарствах та районах, неблагополучних за лептоспірозом, необхідно регулярно проводити моніторингові дослідження в РМА.

Метою досліджень було вивчення епізоотичної ситуації в Хмельницькій області щодо лептоспірозу свиней та великої рогатої худоби у 2002–2006 роках.

Матеріали та методи досліджень

При виконанні роботи були використані статистичні дані Хмельницької обласної державної лабораторії ветеринарної медицини та районних

© О.Є. Галатюк, Р.М. Айшпур

державних лабораторій ветеринарної медицини. Постановку реакції мікроаглютинації РМА проводили з сімома штамами лептоспір: L. pomona, L. tarassovi, L. canicola, L. grippotyphosa, L. icterohaemorrhagiae, L. sejroe, L. hebdomatis відповідно до настанови з лабораторної діагностики лептоспірозу [6].

Результати досліджень

Протягом 5 років у господарствах Хмельницької області у РМА було досліджено 19707 проб сироваток крові свиней та 21372 проби сироваток крові великої рогатої худоби (ВРХ). Поширення лептоспірозу свиней та ВРХ показані на карті-схемі (рис. 1). З неї видно, що за період з 2002 по 2006 роки лептоспіроз свиней та великої рогатої худоби не реєструвався в Красилівському, Чемерівецькому, Дунаєвецькому та Новоушицькому районах. Необхідно також відмітити, що в районах південної частини області лептоспіроз менш поширений ніж в центральних та північних. На нашу думку, це пов'язано з тим, що в центральних та північних районах більше річок та озер, відповідно і більше гризунів, що зумовлює формування природних епізоотичних вогнищ. Серед великої рогатої худоби кількість інфікованих лептоспірами тварин у різні роки становила від 0,39 до 12,27% від досліджених, у 2004 році спостерігалося підвищення кількості серопозитивних тварин. Чисельність виявлених серопозитивних свиней становила 1,34% у 2004 році та 0,78% у 2003 році. У 2003 році в господарствах, де виявлялись серопозитивні свині в РМА, розпочали проводити вакцинацію І-м варіантом вакцини, що містить антигени L. canicola, L. pomona, L. tarassovi, L. icterohaemorragia. Через 2 тижні після вакцинації проводилась санація організму свиней стрептоміцином, це сприяло тому, що у 2004–2006 роках серед свиней серопозитивних тварин не виявлено. При визначенні етіологічного спектру збудників лептоспірозу серед великої рогатої худоби за 2002–2006 роки було піддано аналізу 818 голів серопозитивної в РМА великої рогатої худоби. Було встановлено, що у 59,17% випадків худоба була інфікована L. sejroe, у 8,68% – L. grippotyphosa, у 5,37% – L. hebdomatis та у 26,77% виявляли антитіла до кількох серогруп лептоспір. Ми також проаналізували етіологічний спектр збудників лептоспірозу великої рогатої худоби та свиней з 2002 по 2006 роки, які представлені на рис.2 та рис.3. З даних рис.2 видно, що лептоспіроз у великої рогатої худоби розвивається динамічно і його періодично зумовлюють різні серогрупи лептоспір. Так, у 2002 році домінувала L. grippotyphosa, яка зумовлювала захворювання у 59,6% тварин, у 2003 – L. hebdomatis в 57,8% випадків. У 2004 та 2005 роках захворювання викликали L. sejroe, у 89,14% та 93,3% тварин. У 2006 році лептоспіроз у ВРХ в основному зумовлювали L. haebdomatis 47% та L. sejroe 47%.

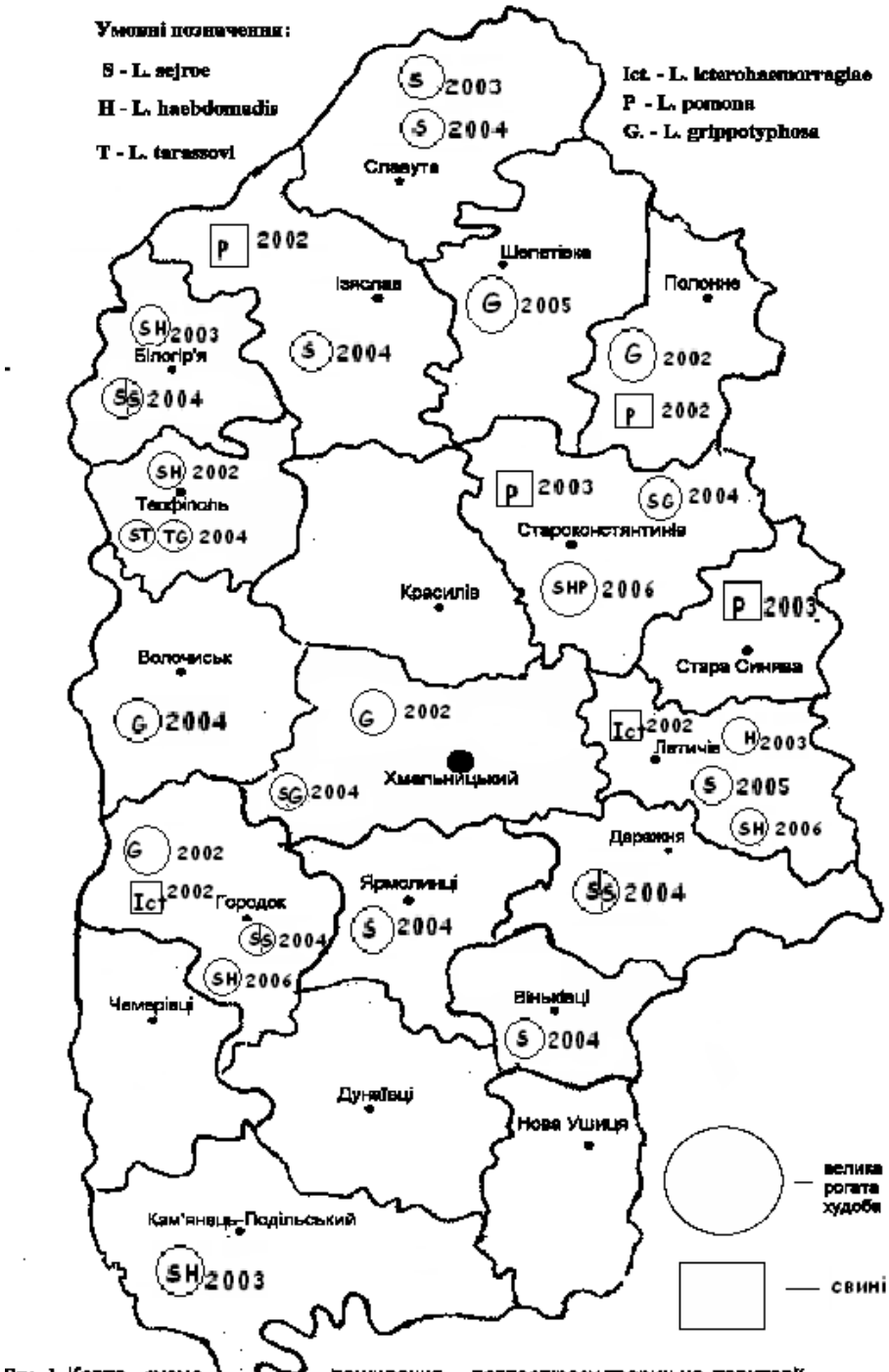

Рис. 1 Карта - схема поширення лептоспірозу тварин на території Хмельницької області в 2002-2006 р.р.

У свиней найчастіше спостерігали позитивні реакції з антигенами L. pomona у 71,1%, та L. icterohaemorrhagiae у 28,9% (рис.3).

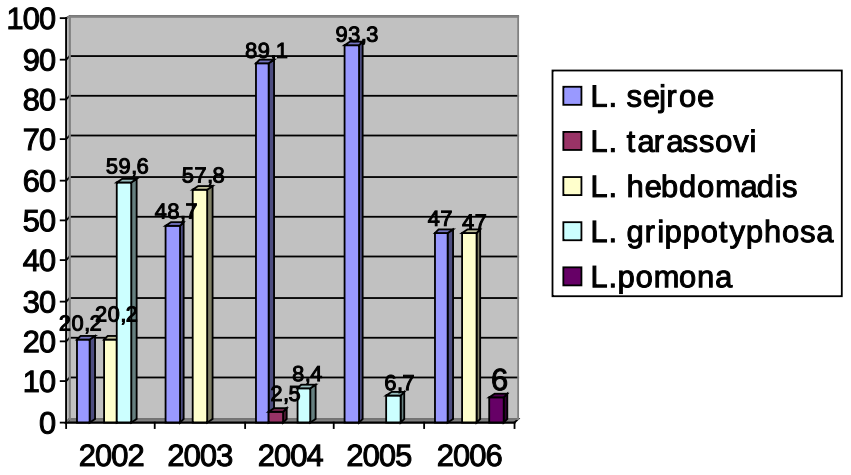

Рис 2. **Питома вага лептоспір, які спричинюють захворювання великої рогатої худоби**

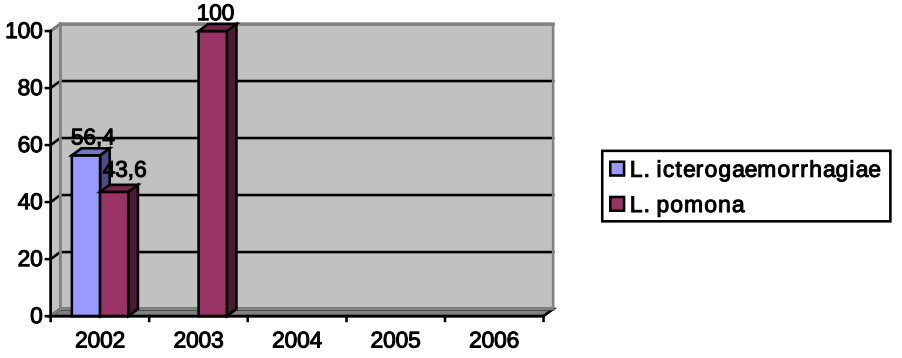

Рис. 3. **Питома вага лептоспір, які спричинюють захворювання свиней**

Таким чином, проведений моніторинг щодо лептоспірозу сироваток ВРХ дозволив з'ясувати загальну картину спектру збудників та встановити основні групи лептоспір, що спричиняють хворобу.

Висновки

1. Лептоспіроз у великої рогатої худоби в господарствах Хмельницької області періодично зумовлюють лептоспіри серогруп Grippotyphosa, Sejroe, Hebdomatis, Tarassovi, Pomona.

2. Лептоспіроз у свиней зумовлюють лептоспіри серогруп Icterohaemorrhagiae та Pomona. Регулярна вакцинація свиней з інтервалом 6 місяців першим варіантом вакцини та санація організму стрептоміцином дозволили оздоровити господарства області від лептоспірозу.

Перспективи подальших досліджень

Будуть проводитись моніторингові дослідження для спостереження за зміною етіологічного спектру лептоспір та удосконалюватись методи профілактики в залежності від технології утримання тварин.

Література

1. *Карчевська Т.М., Сойферман М.С., Тлуста С.А.* Етіологічна структура лептоспірозу тварин в умовах Подільського регіону // Вісник Причорномор'я, – 2003. – С.97–101.
2. *Малахів Ю.А.* Лептоспироз животных. – М.: Агропромиздат, 1992. – 239 с.
3. Епізоотичний моніторинг лептоспірозу /*Бусол В., Кучерявенко О., Постой В.*, та ін. // Ветеринарна медицина України. – 2002. – №6. – С. 6–9.
4. Етіологічна структура лептоспірозу с.-г. тварин в Одеській області /*Атамась В.Я., Довгань В.І., Василевський В.М.* та ін. //Ветеринарна медицина України. – 1997. – №9. – С. 20–21.
5. Щодо епізоотичної ситуації та етіологічних факторів лептоспірозу на Сумщині. /*Зон Г.А., Часник М.Г., Татарінцева О.О.* та ін. // Ветеринарна медицина України. – 2001. – №6. – С. 21–22.
6. Настанова з лабораторної діагностики лептоспірозу: Затверджена Начальником Державного управління ветеринарної медицини з держветінспекцією Міністерства сільського господарства і продовольства України № 15-14/2 від 25 січня 1997 року. – Київ: ДДВМУ, 1997. – 25 с.
7. *Costa E., Sacramento E., Lopes A. A.* Facial nerve palsy associated withleptospirosis // Rev. Soc. Bras. Med. Trap. – 2001. – V. 34. – P. 219–220.
8. *Kmety R.C., Dikken H.* Revised list of leptospira serovars // University Press, Groningen, Netherlands, 1988. – 120 p.
9. Faine S. Leptospira and leptospirosis // CRC Press, USA, 1994. – 378 p.
10. Epidemiological trend of human leptospirosis in Italy between 1994 and 1996 / L. Ciceroni, E. Stepan, A. Pinto et al. // Eur. J. Epidemiol. – 2000. V. 16. – № 4.–P. 79–86.